

CAMP OBERT

«Euskadi viu una realitat endimoniada»

Antoni Segura presenta 'Euskadi, crònica d'una desesperança', on repassa les claus per entendre l'escenari de frustració en què s'ha instal·lat la societat basca arran de l'últim procés de pau, el qual ha accentuat la fractura política al si del Parlament de Vitòria

Text: Àlex Romaguera

Les eleccions basques han deixat un panorama convuls i endimoniat. Aquesta radiografia desencorajadora respon, segons l'historiador Antoni Segura, a les ferides que va deixar al si de la societat basca el malaguanyat procés de pau i que, en termes polítics, han aflorat en la darrera contesa electoral a la cambra autonòmica.

Precisament, en el seu llibre *Euskadi, crònica d'una desesperança* (L'Avenç), Segura detalla les raons que van conduir a l'inici del procés de pau, cristal·litzat amb l'alto el foc d'ETA de 2006, i el posterior desencís una vegada l'organització armada basca va dilapidar l'esperança amb l'atemptat mortal a la Terminal 4 de l'aeroport de Barajas, la qual cosa ha situat el conjunt d'Euskadi en aquest «estat de fatiga i de cansament» difícil de gestionar des de l'alta política.

A parer del catedràtic d'història contemporània de la UB, aquest desànim explica, en bona part, els moviments que s'han produït arran dels resultats electorals de l'1 de març, on la maliança entre les grans famílies que es disputen l'hegemonia del País Basc (el PNB i el PSE) pot propiciar una legislatura especialment crispada, en què Patxi López podria ser elegit *lehendakari* amb els vots del Partit Popular.

EL GRAN DESENGANY

Per a Antoni Segura, si es confirma la investidura de López gràcies als 13 parlamentaris del PP, ens situarem en una etapa molt negativa, que allunyarà Euskadi del destijat escenari de

L'assaig desgrana els avatars del conflicte.

PER A ANTONI SEGURA, NOMÉS UN PACTE PSE-PNB PERMETRIA UN PERÍODE DE NORMALITAT I ABORDAR LA FI DE LA VIOLÈNCIA QUE GENERA EL CONFLICTE

pau i de normalitat institucional. I serà una reculada perquè, segons ell, és contradictori amb l'aposta de renovació que s'havia imposat dins del PSE gràcies a l'aportació teòrica de Jesús Egiguren i d'altres dirigents que deixaven enrere l'etapa de Redondo Terreros i de Rosa Díez.

«La nova aposta oferiria una sensibilitat més basquista i l'intent d'arribar a acords transversals a mig camí entre l'Estatut de Gernika i el *pla Ibarretxe*, trencant així amb la imatge de la política frontista que portava Euskadi a un carreró sense sortida». En aquest sentit, si per visualitzar el canvi,

el Partit Socialista utilitza els vots del PP, «la visualització, ens agradi o no, serà novament frontista, sobretot més si tenim en compte que els vots emesos l'1 de març passat –incloent-hi el vot nul·donen una majoria nacionalista de pràcticament el 60%».

La renúncia del PSE a la transversalitat cal atribuir-la, a parer d'Antoni Segura, al desengany que aquest partit va tenir durant les converses de pau i també a la «desaparició», dins del Partit Nacionalista Basc, de figures amb qui compartia molta més empatia política, com és el cas de Josu Jon Imaz. «Igualment, el PSE no ha perdonat al PNB que sovint hagi confós Euskadi amb la seva sigla, menystenint i deslegitimant qui no pensava com ell».

Si a tot plegat hi afegim que Juan José Ibarretxe continua sent la figura central dels nacionalistes bascos, això ha portat el PSE a voler canviar l'escenari

A dalt, a l'esquerra, Antoni Segura. A la dreta, atemptat d'ETA a la Casa del Poble Tomás Meabe, local social del PSE a Bilbao. I, a sota, acte de l'organització juvenil Segi davant la seu del Parlament basc, en protesta per la repressió contra l'esquerra 'abertzale'.

UNA ETA FRÀGIL I EN FORA DE JOC

La violència ha contaminat la vida política i social basca. I ho segueix fent. ETA pot continuar matant perquè «matar és fàcil», però el seu declivi i la seva deslegitimació és avui més evident que mai. No sols perquè el suport electoral a qui no condemna la violència ha passat dels 220.000 vots als poc més de 90.000 en els comicis autonòmics de l'1 de març (obtinguts a través del vot nul), sinó perquè la immensa majoria de la societat basca i inter-

nacional s'hi ha girat d'esquena definitivament després del fracàs de les últimes converses de pau. Així ho emfasitza Antoni Segura en el seu llibre, quan recorda que tant el Sinn Féin irlandès com el Congrés Nacional Africà s'han oposat als dissenys de l'organització armada, sobre la qual Segura creu que «ha deixat passar massa trens» i ja no compta amb l'Estat francès com a santuari on refugiar-se, la qual cosa l'ha situat cap al seu declivi definitiu.

durant aquest període pel PP amb finalitats electorals, la manca de gestos per part del Govern central en matèria penitenciària però, sobretot, la intransigència d'ETA en els moments decisius, van malbaratar la il·lusió dipositada per nombrosos agents polítics i socials bascos i d'arreu del món, que en tot moment van acompanyar el procés amb gran entusiasme. A tot plegat, Antoni Segura també culpa del fracàs a «l'electoralisme permanent» que domina la política parlamentària, on les decisions es prenen pensant més en càlculs de partit que no pas en l'interès general. «I aquesta dinàmica encara és més acusada a Euskadi, on les formacions polítiques han posat per davant els seus càlculs a buscar acords que ajudin a solucionar els problemes de fons».

No oblidem –insisteix Segura– que una entesa PSE-PNB donaria una majoria de 55 escons, dels 75 que hi ha a la cambra basca, fet que permetria encarar la legislatura amb més solidesa i treballar per posar fi a la violència i resoldre el conflicte polític amb majors garanties. Un retorn a l'esperança que hauria de comptar, al seu entendre, amb dues premisses fonamentals, com són una declaració d'ETA en què anunciés sense reserves l'abandonament defini-

UNA TREVA D'ETA AMB GARANTIES I QUE BATASUNA FOS LEGALITZADA SÓN, DIU SEGURA, LES PREMISSES PERQUÈ LA SOCIETAT RECUPERI LA CONFIANÇA

i a visualitzar-ho amb Patxi López com a nou lehendakari. «Una opció ben legítima. El gran error, però, està en la manera de visualitzar-ho, especialment perquè dóna arguments a una ETA més afeblida que mai, que davant la societat basca utilitzarà la tesi segons la qual: amb una majoria abertzale, tenim un lehendakari espanyol», afirma Segura.

ERRORS DE CÀLCUL.

Amb una avidesa i precisió extraordinàries, Antoni Segura (Barcelona, 1952) explica les raons per les quals s'ha arribat a aquesta Euskadi desestructurada, que aviat farà tres anys va tenir la pau a tocar de les mans.

Primer, ens situa en el terrible llast que ETA ha deixat en moltes famílies d'ençà de l'adveniment democràtic, durant el qual ha perpetrat la majoria de les seves accions criminals i ha contribuït a «degradar» el conflicte fins

al paroxisme. Tot seguit, ens narra el pas del Pacte d'Ajuria Enea fins als acords de Lizarrar, assolits entre el conjunt del nacionalisme basc, sobre el qual Segura considera que «va aguditzar la nefasta política de blocs». També s'atura en el pla Ibarretxe, del qual critica l'exclusió d'una part notable de la societat basca, a banda del paper mediador que històricament ha tingut l'Església, i molt en particular els bisbes Jose Maria Setién i Juan María Uriarte, per més tard analitzar quan i de quina manera s'han gestat els diferents processos de pau i, de manera especial, el que va obrir l'etapa d'esperança més important coneguda fins ara a Euskadi, com va ser la de l'any 2006.

Segons el director del Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona (CEHI), els disbarats jurídics (Llei de partits, macrosumari 18/98), l'estratègia de boicot perpetrada

tiu de les armes i que l'esquerra abertzale tornés a ser legalitzada. «Amb aquest escenari, tindríem molt guanyat, sabent també que en el darrer procés de pau es van teixir unes xarxes que no s'han trencat.» Segura es refereix a la plataforma de dones per la pau Ahotsak, al moviment Lokarri (abans Elkarri), als polítics i premis Nobel o a organitzacions internacionals com Henri Dunant, de Suïssa, on van tenir lloc algunes reunions entre ETA i el Govern central. Sense oblidar la Declaració d'Anoeta, en què Batasuna planteja per primer vegada establir dues taules de diàleg com a mètode per resoldre el contenciós, una entre els partits bascos i una segona en la qual ETA i l'Estat negociïn la desmilitarització i la situació dels presos, de la qual José Eguiguren i altres dirigents socialistes ja n'havien parlat com a recepta per assolir la pau. Lendimoniat context d'avui, però, ens allunya d'aquesta esperança. ●